

Zápis z 32 porady pro mezinárodní spolupráci a 16. porady národní sítě IMPEL

Přítomni: dle prezenční listiny

Lenka Němcová přivítala účastníky porady a seznámila je s programem

Informace z MŽP – Petra Ptáčková, vedoucí odd. bilaterálních vztahů, MŽP

Rada EU pro životní prostředí

Radě EU v r. 2012 předsedalo Dánsko následované Kyprem. Mezi prioritami dánského předsednictví v oblasti životního prostředí byla změna klimatu a adaptace na změnu klimatu, příprava 7. Akčního programu EU pro životní prostředí a příprava na konferenci o udržitelném rozvoji Rio + 20. Kyperské předsednictví se zaměřilo především na ochranu vody a adaptaci na změnu klimatu. Zasedání Rady EU pro životní prostředí za kyperského předsednictví v druhé polovině roku 2012 : a. 25. října 2012, Lucemburk témata: · Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o recyklaci lodí – orientační debata · **Rio+20:** výsledky konference Organizace spojených národů o udržitelném rozvoji konané v roce 2012 a navazující kroky (Rio de Janeiro, Brazílie, 20. až 22. června 2012) - přijetí závěrů Rady · Příprava na osmnácté zasedání konference smluvních stran Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu a na osmé zasedání smluvních stran Kjótského protokolu (Dohá, Katar, 26. Listopadu · až 7. prosince 2012) - přijetí závěrů Rady · AOB - Vzájemná uznatelnost plaket v nízkoemisních zónách a zajištění výměny zkušeností - informace české delegace · AOB-Harmonogram dražeb povolenek na emise skleníkových plynů („přesouvání prostředků“) – aktuální stav - informace Komise b. 17. prosince 2012, Brusel **V roce 2013 budou Radě EU předsedat Irsko a Litva.** V rámci Rady EU bude v roce 2013 pokračovat projednávání již předložených návrhů, zejména:

- 7. Akční program EU pro životní prostředí (7. EAP)
- Backloading (návrh rozhodnutí o změně směrnice 2003/87/ES za účelem vyjasnění ustanovení o harmonogramu dražeb povolenek na emise skleníkových plynů a související návrh nařízení upravující množství povolenek v aukcích ve třetím obchodovacím období 2013-2020 a návrh nařízení EK, kterým se mění harmonogram dražeb povolenek ve třetím obchodovacím období),
- návrh k minimalizaci dopadů výroby biopaliv na klima (ILUC),
- návrh revize směrnice o posuzování vlivů některých veřejných a soukromých záměrů na životní prostředí (EIA),
- návrh nařízení k fluorovaným skleníkovým plynům,
- návrh nařízení za účelem vymezení způsobů, jak dosáhnout cíle snížení emisí CO₂ z nových osobních automobilů (gesce MPO),
- návrh nařízení za účelem vymezení způsobů, jak dosáhnout cíle snížení emisí CO₂ z lehkých užitkových vozidel do roku 2020 (gesce MPO),

- návrh nařízení o provádění Nagojského protokolu o přístupu ke genetickým zdrojům a rozdělení přínosů.

Evropská komise

Evropská komise v roce 2013 plánuje předložit několik zásadních dokumentů:

- **Ovzduší** - revize evropské legislativy v oblasti ovzduší.
- **Odpady** - revize klíčových cílů evropské odpadové legislativy s cílem dosažení vzájemné koherence mezi jednotlivými předpisy. Hlavní projednávání těchto návrhů v roce 2014.
- **Hodnotící rámec pro bezpečnou těžbu nekonvenčních uhlovodíků**, jehož cílem je vyhodnocení možných dopadů těžby z různých hledisek (emise skleníkových plynů, environmentální rizika).
- Revize **nařízení (ES) č. 340/2008 o poplatcích placených Evropské agentuře pro chemické látky (ECHA)**, která má zabezpečit pokles administrativní zátěže prostřednictvím snížení poplatků pro malé a střední podniky.
- **Ochrana klimatu** - pokračování projednávání mezinárodních aspektů ochrany klimatu v návaznosti na výstupy klimatické konference v Doha v prosinci 2012. Předložení Strategie EU pro adaptaci na změnu klimatu.

Valné shromáždění v Kodani, červen 2012 – Lenka Němcová

Na Valném shromáždění byl projednáván strategický plán IMPEL na roky 2013 – 2015. Národní koordinátoři členských zemí vyplnili dotazník, ze kterého vyplynulo, že prioritami jsou:

- odpadové hospodářství
- obnovitelná energie a energetická efektivnost
- voda, pitná voda a půda
- hluk a znečištění ovzduší
- snížení a adaptace na klimatickou změnu
- zdraví
- vliv dopravy na životní prostředí
- udržitelnost/zelená ekonomika
- velké zařízení pro chov hospodářských zvířat

Legislativní priority:

- rámcová směrnice o odpadech
- revize doporučení o minimálních kritériích pro inspekce
- směrnice SEVESO
- hodnocení dopadů na životní prostředí
- REACH a nařízení o klasifikaci, označování a balení chemických látek
- směrnice o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin a směrnice o ochraně divokých ptáků

to bude dále zabývat a na příštím Valném shromáždění přijde s návrhem. Švýcarsko vstoupilo do sítě IMPEL a tím má IMPEL již 47 členů z 33 zemí.

Byly projednány závěrečné zprávy k projektům a prezentovány jednotlivé zprávy o pokroku. Francie představila svůj návrh projektu na konferenci Zkušenosti získané z havárií, která se bude konat v červnu 2013. EK nás seznámila s aktuálním stavem tematických strategií a implementací směrnic. Jako příklad uvádím aktualizaci implementace legislativy v oblasti odpadů:

Implementace legislativy v oblasti odpadů

Každý rok je v EU vyhozeno 2,7 miliard tun odpadů, z nichž 98 miliónů tun tvoří nebezpečné odpady. V průměru pouze 40% pevného odpadu je znovu využíváno nebo recyklováno, zbytek končí na skládkách a ve spalovnách. V některých členských státech je více než 80% odpadů recyklováno, což značí možnosti k využití odpadů jako klíčového zdroje EU. Ovšem v některých členských státech na základě stejné legislativy je skládkováno přes 75% komunálních odpadů. Zlepšení odpadového hospodářství a lepší využití zdrojů může otevírat nové trhy a pracovní příležitosti, stejně tak jako menší závislost na importu surovin a nižší vlivy na životní prostředí.

Implementace

- transpozice rámcové směrnice o odpadech (WFD) do národní legislativy. V současné době stále pokračují 4 z 19 řízení o porušení smlouvy s členskými státy za to, že nekomunikují, jak transponovali WFD. Nyní je prioritou zajistit, aby členské státy transponovali směrnici a informovali o transpozici EK. Příštím krokem bude kontrola plnění, která začne v druhé polovině roku 2012.
- monitoring implementace WFD ve členských státech včetně:
- hodnocení obsahu národních plánů odpadového hospodářství a programů pro prevenci odpadů, aby se zjistilo zda jsou v souladu s WFD
- monitorování aktuální implementace plánů odpadového hospodářství a programů k zjištění, zda se členské státy posunuli v odpadové hierarchii a snížily skládkování a zvýšili znovu využití odpadů.
- Členským státům bude také k dispozici nástroj, který jim pomůže při nastavení jejich vlastní strategie v odpadovém hospodářství a hodnocení možných dopadů. Bude také využit v kontextu revize cílů odpadového hospodářství v roce 2014

V roce 2012 si EK objedná screening plánů odpadového hospodářství a politik odpadového hospodářství 10 členských států vybraných na základě jejich konání (s použitím několika nezávislých kritérií), identifikaci problémů, návrhu doporučení a zahájení bilaterálních diskusí o možných řešeních s kompetentními organizacemi.

Důležitá je také spolupráce s EUROSTATem (datové centrum pro odpady). Jeho založení zlepšilo celkovou situaci ve statistikách, které jsou nyní shromažďovány a hodnoceny týmem expertů. Role EUROSTATu při hodnoceních může vzrůst během budoucích let (bude diskutováno také v rámci 7. Akčního plánu životního prostředí).

Navrhovaný víceletý finanční rámec 2014-2020 by měl zajistit více transparentní a systematickou aplikaci v oblasti odpadového hospodářství. Kontrola plnění *ex ante* podmínek by měla být základem všech finančních rozhodnutí pro schvalování projektů.

Ostatní aktualizaci tematických strategií a směrnic je možné nalézt na našich webových stránkách v oddíle zprávy ze zahraničních cest – ve zprávě ze ZC na Valné shromáždění do Kodaně.

Cluster I v Utrechtu – Lenka Němcová

V říjnu se v Utrechtu konalo zasedání clusteru I, na němž byl představen návrh nové komunikační strategie, kdy hlavní důraz je kladen na zodpovědnost vedoucích jednotlivých projektů, kteří mají propagovat výsledky projektu, nejen ve své zemi, ale i v EK a ostatních členských zemích EU. Proběhla diskuse nad návrhem strategického programu pro 2013 – 2015, budou zapracovány některé připomínky účastníků a strategický program poté bude schválen Valným shromážděním na Kypru.

Ukončené projekty – závěrečné zprávy:

v Příručka pro stanovování cílů a hodnocení inspekcí

v IRI Itálie

IRI je dobrovolné schéma pro hodnocení inspekcí životního prostředí. IRI v Itálii se konalo ve dnech 21.5. – 24.5. v Comu v Itálii a hodnocenou organizací byla ARPA Lombardie. ARPA Lombardie se zabývá:

hodnocením průmyslových rizik

- kontrolou kvality ovzduší a emisemi
- radiací a hlukem
- vodními zdroji
- půdou
- geologickými riziky
- odpady

ARPA má 12 regionálních poboček a reprezentativní kancelář v Bruselu, celkem 1050 zaměstnanců, z nichž 320 je zodpovědných za inspekci. V Lombardii se nachází 278 zařízení, která spadají pod směrnici Seveso a 1833, která spadají pod směrnici IPPC. ARPA nevydává povolení IPPC, to je v kompetenci regionálních úřadů. Jako příklady dobré praxe je možné uvést, že ARPA na požádání provádí expertízy a inspekce IPPC v jiných regionech, poplatky za povolení jsou závislé na množství škodlivých látek a na tom, zda má zařízení EMAS nebo certifikaci. Kompetentní organizace může zorganizovat konferenci, pokud je vydáváno nové povolení IPPC. ARPA se jí účastní a také konzultuje návrh povolení s kompetentní organizací a může navrhnout změny ve vydávaném povolení. Integrované inspekce IPPC jsou vykonávány týmem inspektorů (ovzduší, odpady, voda). V rámci kontrol jednoho zařízení se při každé kontrole mění vedoucí týmu, aby nedocházelo k profesní slepotě.

Zprávy o pokroku projektů:

- v Výběr adekvátních nástrojů kromě inspekcí k zajištění shody se zákony
- v Inspekce v souladu se směrnicí o průmyslových emisích
- v Energetická efektivnosti při povolování a inspekcích
- v Inspekční zkušenosti s kontrolou skládek – fáze 2
- v Zlepšení povolování a inspekcí na farmách prasat, která spadají po IPPC směrnicí
- v EIA na příkladech z praxe

Nově navržené projekty:

- Inspekční zkušenosti s kontrolou skládek – 3 společné inspekce
- Easytools II
- Směrnice o průmyslových emisích a REACH
- DECO projekt – hlavním cílem projektu je identifikovat příklady dobré praxe v managementu monitorování půdy a podzemních vod a dekontaminační postupy ve znečištěných, bývalých průmyslových oblastech.
- IRI Finsko
- Shoda z legislativou zajištěná skrze manažerské systémy podniků
- Inspekce zařízení v souladu se směrnicí o průmyslových emisích – workshop
- Eliminování nelegálního zabíjení ptáků, chytání do pastí a obchodování s ptáky
- Ochrana přírody
- Projekt zabývající se požadavky ochrany přírody v povoleních a při inspekcích průmyslových zařízení
- Zlepšení prosazování požadavků na ochranu vod
- Propojení mezi IPPC směrnicí a rámcovou směrnicí o vodách
- Lepší dosažení shody s legislativou v sektoru zemědělství
- Výběr adekvátních nástrojů kromě inspekcí k zajištění shody se zákony - II
- Inspekční cyklus

- Vlastnictví v EU
- Využití řetězců dodavatelů
- Výsledky z IRI
- IRI Polsko

Vzhledem k počtu navržených projektů a předpokládanému rozpočtu na rok 2013, bylo navrženo, že dva projekty – Vlastnictví v EU a Využití řetězců dodavatelů budou přesunuty na rok 2014 a u některých projektů je možné spojení dvou projektů v jeden a také projekty Easytools II a Inspekce zařízení dle směrnice o průmyslových emisích budou spojeny do jednoho projektu.

Mezinárodní aktivity v oblasti ochrany lesa – Martin Baranyai

M.Baranyai úvodem prezentoval přehled exkurzí inspektorů oddělení ochrany lesa jednotlivých inspektorátů v rámci bilaterálních vztahů, konkrétně 2 exkurze do Vysokých Tater (PL+OV, OL), do Rakouska (OL), do Bavorska a Salzburgska (R+BO+ČB+HK+LB).

Dále informoval o mezinárodních aktivitách v oblasti lesnictví, ve kterých zastupuje ČIŽP na základě pověření ředitelství ČIŽP, případně MŽP. Aktivity sítě GreenForce byly od roku 2010 přerušeny s ohledem na omezení finanční podpory ze strany Evropské komise. Na plenárním zasedání sítě IMPEL v Kodani vyzvalo Generální ředitelství EK pro životní prostředí sekretariát IMPEL, aby tuto síť rozšířil o problematiku ochrany přírody. V rámci přípravy následujícího plenárního zasedání IMPEL na Kypru byly v tomto směru vypracovány 2 návrhy projektů, jeden zaměřený na obecnou ochranu přírody a druhý na zabíjení ptáků, který je preferován ze strany EK.

Přestože aktivity sítě GreenForce byly utlumeny, tato síť již získala určité povědomí v Evropě, o čemž svědčí zájem o přednášky expertů GreenForce na různých seminářích s tematikou ochrany přírody a lesnictví. M.Baranyai byl jako specialista pozván na školení školitelů sítě THEMIS, které se konalo 8.-10.5.2012 v Budapešti, aby zde prezentoval problematiku nezákonných těžeb dříví a akčního plánu FLEGT. O obdobnou přednášku projevil zájem síť RENA, která zorganizovala semináře pro inspektory v balkánských zemích v termínu 23.-25.10.2012 v Makedonii a následně 13-15.11.2012 v Albánii. Na základě dohody zde za síť GreenForce prezentovali případové studie B.Riehl z Rakouska, S.House ze Skotska a M.Baranyai za ČIŽP. Kolegové z Rakouska a Skotska měli své prezentace zaměřeny na plány péče v územích Natura 2000 a preventivní opatření v zájmu podporování dobrovolného dodržování zákonů, kdežto za ČIŽP byly prezentovány zkušenosti o prosazování práva při zjištění porušení předpisů

Dále informoval o aktuální situaci ohledně Evropského akčního plánu FLEGT, který byl zveřejněn v roce 2003 s cílem omezit nezákonné těžby v lesích a podporovat trvale udržitelné lesnické hospodaření. V současnosti členské státy transponují so svých národních předpisů nařízení EU č. 995/2010, kterým se stanoví povinnosti subjektů uvádějící na trh dřevo a dřevařské výrobky. Toto nařízení nabyde účinnosti 1.3.2013. Implementaci tohoto nařízení v ČR má v kompetenci Ministerstvo zemědělství, se

kterým zástupci MŽP a ČIŽP od května 2011 do června 2012 projednávali rozdělení kompetencí v sektoru MZe a MŽP. Výsledkem jednání je návrh nového zákona o dříví, který je v současnosti v parlamentu. ČIŽP v návrhu nového zákona navrhovala zakotvit možnost zadržení a zabavení nezákonně vytěženého dříví, ale tento návrh nebyl akceptován a ČIŽP nebyly v tomto směru přiděleny žádné kompetence. Na základě návrhu MZe se Ing. Baranyai ve dnech 20.-21.11.2012 zúčastnil semináře Forest Europe v Budapešti, kde byla projednána aktuální situace s nezákonnými těžbami a různé způsoby prosazování práva v lesích. Členské státy EU v současnosti finišují s transpozicí shora uvedeného nařízení, přičemž se předpokládá užší mezinárodní spolupráce ohledně kontrol importů dříví a dřevařských výrobků, zda pochází z legálních zdrojů.

Hospodaření v lesích, zvládání kůrovcových kalamit a těžba dřeva – Pavla Kvášová

Účelem cesty bylo setkání se zástupci NP Bavorský les a vzájemná výměna názorů na společná témata: hospodaření v lesích, zvládání kůrovcových kalamit a těžba dřeva. Tématická prohlídka NP Bavorský les s odborným výkladem o způsobu kontroly hospodaření a praxi v ochraně jeho ekosystémů, včetně případných sankcí.

Národní park Bavorský les sousedí mezi obcemi Finsterau / Kvilda a Bayerisch Eisenstein / Železná Ruda bezprostředně s největším českým Národním parkem - Šumava.

Národní park byl vyhlášen na ploše 13.537 ha rozhodnutím Bavorského zemského sněmu

z 11. června 1969 (Národní park Šumava, vyhlášený v roce 1991, je 5x větší), s jasným cílem: Zatraktivnit region a přes návštěvníky pozvednout místní hospodářství.

Bavorský zákon

o ochraně přírody z roku 1973 obsahuje větu „národní parky neslouží hospodářskému využití“, s tímto byl zastaven rozpracovaný plán na výstavbu 115 km nových lesních cest

a 2 500 ha v nejvyšších polohách Národního parku Bavorský les bylo vyjmuto z lesnického hospodaření. Za tímto rozhodnutím stál osobně tehdejší ministr zemědělství Hans Eisenmann, který resort vedl až do roku 1987.

Lesnictví v národním parku mělo za cíl vytvořit a zachovat stanovištně původní les se stabilní a co nejvíce rozvrstvenou výstavbou. V parku bylo nutné vyřešit otázku obrovských škod jelení zvěří. Za tímto účelem byly založeny přezimovací obůrky, zrušeno příkrmování

a stavy vysoké byly sníženy z 500 – 600 ks na 130 – 150 ks. Podobná redukce se dotkla

i srnčí zvěře.

V roce 1993 se v rezervaci západně od vrcholu Luzného objevilo rozeseté skupinové kůrovcové napadení. Jednotlivá „oka“ se postupně propojovala a nově napadená plocha rapidním tempem vzrůstala.

V roce 1996 dosáhla tato hodnota svého maxima – odumřelo celkem 827 ha smrkového lesa

a v dalších letech napadení pokračovalo. V roce 1997 bavorská vláda za souhlasu okresního sněmu v Regenu rozhodla o rozšíření Národního parku Bavorský les o 10 685 ha. Stanovenou podmínkou bylo aktivní zabránění rozšíření kůrovce do lesů nejvyšších poloh v okolí hory Falkenstein (1.315 m n. m.) po přechodnou dobu dvaceti let. Bezzásahové budou zatím jen zdejší pralesovité rezervace a jejich okolí, o dalším případném rozšiřování se musí jednat s místními obcemi.

Roku 2007 udeřil orkán Kyrill a způsobil v západní části roztěžených porostů mladší části národního parku dop Hlavní úlohou Plánu péče v NP Bavorský les je stanovit střednědobé místní cíle a opatření, tak jak vyplývají z účelu národního parku a jeho úloh, stanoveném v Nařízení o Národním parku (§ 3 až 5 NPVO). Kromě toho stanovuje plán péče síť cest, které mají být udržovány (§ 7 NP-VO), opatření pro zachování lesa a péči o něj (§ 13 a 14 NP-VO) a také vývoj zonace (§ 12a NP-VO).

Co se týče ochrany lesa, v Národním parku by se měly lesy na výrazně převažující ploše vyvíjet bez aktivních zásahů člověka a vyvinout se opět k lesům přírodním. Přírodní události, jako je polom a škody sněhem, patří spolu s napadením hmyzem a houbami k podstatným faktorům přírodního vývoje lesů a vyžadují tak upuštění od lidských zásahů.

Při tom musí být ale v okrajové zóně Národního parku zajištěno, že se přirozený vývoj lesa neprojeví negativně v sousedících oblastech. Proto přistupuje Správa Národního parku

v nejméně 500 m širokém okrajovém pásmu k účinným opatřením ochrany lesa chránícím okolní lesy. Stanovený cíl ochránit před škodami lesy sousedící s Národním parkem představuje základní podmínku integrace a akceptace Národního parku v regionu. Proto má tento bod při plánování opatření Národního parku nejvyšší prioritu. Tato ochrana není zajištěna směrem ke státní hranici s ČR.

V současné době je v Národním parku Bavorský les kůrovcem zničeno více jak 4.500 ha lesních porostů, což je více jak 2 mil. stromů. Obnova porostů je ponechána zcela na přirozené zmlazení. Dle inventury lesů je na území NP je v průměru 4 200 odrůstajících stromků na ha.

Implementace směrnice Rady EU č. 1999/105/ES v Rakousku – Bohuslav Víša

Cílem zahraniční služební cesty bylo seznámení se s uváděním reprodukčního materiálu do oběhu v Rakousku, resp. implementací směrnice Rady Evropské unie č. 1999/105/ES v této zemi

do spolkového zákona Forstliches Vermehrungsgut 2002, možnostmi přenosu reprodukčního materiálu v přírodních oblastech Rakouska, a to i v souvislosti se zjištěným dovozem reprodukčního materiálu z Rakouska do České republiky a jeho použitím při obnově lesa. Naše studijní cesta začala 25. 6. 2012 u pěstitele sadebního materiálu lesních dřevin, Baumschulen Schwanzer, v Langenschönbichlu. Pěstitel reprodukčního materiálu je současně vlastníkem lesa a seznámil nás s pěstováním cenných sortimentů listnatých dřevin /zejména ořešák černý/ a rychle rostoucích topolů v lužním lese v nížinné oblasti Dunaje. V Rakousku je cca 150 pěstitelů sadebního materiálu lesních dřevin, z toho 5 je velkých pěstitelů. Následující den 26. 6. 2012 jsme v lesních porostech panství Schönborn /severně od Vídně/, za přítomnosti našich

průvodců z Bundesamt für Wald, Fortliches Vermehrungsgut a lesníků tohoto panství, byly přítomni uznávání lesních porostů pro sběr osiva z modřínu opadavého, dubu červeného, dubu letního a zimního. Zajímavé bylo přihlížení práci Ing. Geralda Golescha z Institutu für Genetik, Abteilung für forstliches Vermehrungsgut při posuzování genetických znaků. Ve smíšeném porostu se zastoupením borovice, buku a dubu, byl uznáván modřín *Larix europea*. V porostu bylo značné zastoupení hybridů modřínů neevropského původu. Na rozdíl od *Larix europea*, s jemnějším větvením a větvemi směřující pod úhlem nahoru, měly hybridní stromy silnější větve kolmé na kmen. Dalšími rozlišovacími znaky hybridních stromů byly žlutá barva větví na letošních letorostech, delší jehlice a větší šišky. Borka hybridních stromů byla jemnější s pásovou odlupčivostí. Ing. Gerald Golesch označil hybridní stromy s tím, že budou vytěženy před sklizní šišek z *Larix europea*. Při uznávání porostů pro sběr žaludů z dubu jsou rovněž posuzovány vnější znaky. Duby v porostu musí mít průběžné, plnodřevné kmeny, nízké zastoupení dvojáků a vysoko nasazené koruny. Porost je uznán pro takový dub, který je procenticky v převaze /letní nebo zimní/. Porosty pro sběr z výše uvedených dřevin budou uznány jako selektované.

Kategorie zdrojů reprodukčního materiálu jsou v Rakousku:

- Identifikovaný - zdroj semen nebo porost regionální úrovně
- Selektovaný – porost vysoké kvality a geneticky vhodný
- Kvalifikovaný – semenné sady, rodiče rodiny, klony nebo směsi klonů
- Testovaný - semenné sady, rodiče rodiny, klony nebo směsi klonů se srovnávací nebo genetickou zkouškou.

Samostatný postup při uznávání mají v kategorii kvalifikovaný klony topolů.

Zákon a příslušný prováděcí předpis klade nižší nároky na pěstitele sadebního materiálu. K pěstování sadebního materiálu není třeba licence. Pro kvalitu sadebního materiálu je určující výška nadzemní části, která je určována poptávkou. Na závěr naší studijní cesty jsme navštívili arboretum náležející k Bundesamt für Wald, Fortliches Vermehrungsgut a laboratoř pro posuzování vzorků osiva. Jak prokazují záznamy, laboratoř funguje nepřetržitě od konce 19. století.

Projekt „Povolování podle směrnice o průmyslových emisích“ Eva Hrabovská

Ve dnech 17. a 18. července 2012 ve Wexfordu v Irské republice proběhl workshop k projektu Industrial Emissions Directive (IED) – the transition to IED permits and how to deal with substantial change at a permitted facility. Manažerem tohoto projektu byl Donal Grand z Environmental Protection Agency (EPA) z Irské republiky.

Potřeba toho projektu vznikla z důvodů poměrně krátké doby od platnosti směrnice o průmyslovém znečištění 2010/75/EU (IED) k nutnosti implementovat ji do národních legislativ a to 2 roky.

Projekt byl rozdělen na 2 části:

- stanovení rozdílů, které každý členský stát udělal v povolovacím procesu v souvislosti s transpozicí směrnice
- definování, jak členské státy řeší otázku podstatné změny vzhledem ke změně její definice ve směrnici

Jako podklad pro vypracování dotazníku Irsko připravilo imaginární povolovací scénář na existující elektrárnu. Odpovědi na otázku v dotazníku, který konkretizoval co se směrnicí měnilo oproti dřívějšímu, měly vycházet buď ze scénáře pro elektrárnu a nebo z podobné situace v daném členském státě. Na základě došlých dotazníků EPA vybrala podstatné a problematické body a na ty byl workshop soustředěn.

Šlo o tato témata:

- závěry o BAT a jejich aplikace v povolení
- závazné podmínky povolení
- aktualizace a přehodnocení povolení
- legislativní řešení
- definice podstatné změny

Ke každému z témat zástupce Irska přednesl, jak je daná situace řešena v Irsku a kde jsou potenciální nejasnosti a poté byla vedena diskuse všech zúčastněných k tomuto tématu.

Z projektu a workshopu vznikla tato doporučení:

1. Vyvinout projekt zabývající se rozdíly regulací pomocí koncentračních a hmotnostních emisních limitů v BREFech
2. V členských státech existuje mnoho rozdílných variant pro provádění změn povolení. Pokud by na základě zkušeností z jednotlivých států byl stanoven určitý sjednocující systém byl by uvítán nejen průmyslem.
3. Bylo zjištěno, že jsou velké rozdíly mezi výkladem textu „jiné než normální podmínky provozu“. Pomocí sítě IMPEL nebo při revizi BREFu by mohl být vyvinut seznam abnormálních situací pro různé druhy průmyslu.
4. Existuje možnost dlouhodobého projektu, který by sledoval jak členské státy rozvíjí problematiku implementace a Závěrů o BAT do národních politik, legislativ a metodik.

Projekt Inspekce podle směrnice o průmyslových emisích – Tomáš Augustin

V projektu jsem členem projektového týmu, kde se účastní 19 členů ze 14 zemí. V letošním roce se konaly tři schůzky projektového týmu v Edinburghu, Hague a

v Praze. Tento projekt vznikl na základě nové směrnice o průmyslových emisích (IED), která vstoupila v platnost dne 6.1.2011 a musí být implementována do dvou let. V této směrnici jsou v čl. 23 stanoveny požadavky na kontrolu průmyslových zařízení. Z článku vyplývají nové požadavky na plány a programy inspekcí, systematické posuzování rizik, četnost kontrol, opakovaná prohlídka na místě v případě závažného porušení (do 6ti měsíců), zpráva z kontroly a oznámení a zveřejnění zprávy. Vzhledem k tomu byly hlavními tématy projektu:

- Vývoj modelu inspekčního plánu
- Překlad obecných posouzení rizik podle čl. 23 IED
- Vývoj průvodce kritérií pro posouzení rizik na ŽP
- Vývoj příkladu inspekčního programu
- Jak používat webovou aplikaci IRAM pro posouzení rizik
- Propojení běžných kontrol s mimořádnými kontrolami a s kontrolami podle ostatní legislativy ŽP
- Příprava a publikace inspekční zprávy

Cílem projektu je vytvořit průvodce implementací čl. 23 IED) pro kontrolní orgány a v případě pokračování projektu internetový nástroj. Na první schůzce projektového týmu v Edinburghu se účastníci seznámili s předchozími projekty v návaznosti na propojení s těmito projekty. Diskuze článků IED, které jsou propojené s kontrolami (čl. 3-22 definice inspekce v oblasti ŽP, čl. 7 Mimořádné události a havárie, čl. 8 Nedodržení podmínek povolení čl. 23 inspekce v oblasti ZP, čl. 16 Požadavky na monitorování). Dále proběhla diskuse jak často provádět update posouzení rizik a integrovaná kontrola x kontrola pouze některých témat.

V Hague proběhla schůzka užšího týmu pracovní skupiny (5 členů) a byl předložen 1. Návrh průvodce (v některých částech (3 a 4) jde dále než požaduje IED) a byli stanoveni garanti jednotlivých témat Na schůzce projektového týmu v Praze byli účastníci rozděleni do 4 skupin

Odstupňování nedodržení podmínek povolení – kde se jednalo jak řešit žádné nebo méně závažné případy neplnění podmínek, významné případy neplnění a vážné nebo závažné případy neplnění:

A Žádné nebo jen méně závažné porušení podmínek povolení (právních povinností) povinnosti provozovatele bez následků na ochranu a prevenci před znečištěním – hodnoty emisních limitů a další limity jsou splněny, cíle povolení je stále dosaženo - příslušný orgán vydá zprávu provozovateli.

B Významné porušení podmínek povolení, porušování právních povinností, které mohou mít dopad na prevenci před znečištěním – emisní limity jsou překročeny, dosažení cíle povolení je otázkou – příslušný orgán zajistí, aby provozovatel přijal všechna nezbytná opatření, potřebná k obnovení dodržování požadavků v přiměřené lhůtě.

C Závažné porušení podmínek povolení, porušování právních povinností, které snižují prevenci nebo ochranu před znečištěním – emisní limity, normy kvality životního prostředí nebo jiná omezení nejsou plněna, cíle povolení není dosaženo – podle čl. 23 (5) mimořádná kontrola se provede co nejdříve v případech uvedených v čl. 23 (5), podle čl. 23 (4) další kontrola bude provedena do 6 měsíců v případě zjištění závažného porušení podmínek povolení, podle čl. 8 (2) příslušný orgán zajistí pozastavení provozu zařízení, dokud není sjednána náprava, podle čl. 20 (2) žádná podstatná změna, kterou provozovatel plánuje se neuskutečnit bez povolení uděleného v souladu s IED. Zůstává otázkou, jak si poradit s podmínkou opakované kontroly, v případě závažného porušení (musí být provedena do 6 měsíců) v případě, že realizace nápravných opatření si vyžádá delší dobu.

Inspekční zpráva – má 2 rozdílné úrovně, první je veřejně dostupná a druhá pro potřeby inspekce v plném rozsahu (v ČR protokol o kontrolním zjištění). Možnosti publikování jsou aktivní – vyvěšení na internet a pasivní na vyžádání. Není jasné a ve směrnici není specifikováno a bude v návrhu, že je na příslušném orgánu, jak se rozhodne a kterou cestu zvolí (v ČR pravděpodobně na základě novely zákona o IP bude aktivní publikování). V případě aktivního publikování byly stanoveny minimální požadavky pro publikování na internet – identifikace povolení, název zařízení, datum kontroly na místě, umístění zařízení a shrnutí výsledků – závěr (úroveň souladu s povolením, následují požadavky). V průvodci bude navrženo, aby zpráva byla obecná, dokud nebudou známy výsledky kontroly, 2 měsíční lhůta pro zaslání zprávy provozovateli začíná běžet poslední den kontroly na místě.

Kritéria pro posouzení rizik a rozsah kontrol na místě – Skupina dospěla k doporučení rozdělit zařízení na menší části, kontrola může být provedena během více než jedné návštěvy. Je také možné kontrolovat části podmínek zařízení v různé časové periodě a rozsah kontroly by měl být v souladu s posouzením rizik a zaměřením na vlivy na ŽP. Byla přijata kritéria, která byla vyvinuta v rámci projektu Easy Tools.

Inspekční plán vers. Inspekční program – proběhla diskuze nad 3. Úrovní – rozvrh. Vzhledem k tomu, že v IED je uveden pouze plán a program tak se chce skupina držet směrnice a nezavádět 3. Úroveň. Musí se vyjasnit, jaké jsou skutečné požadavky na plán a program z IED a jaké jsou volitelné. Plán musí obsahovat stav ŽP, zeměpisnou oblast na kterou se vztahuje, registr zařízení na která se vztahuje a postupy pro program běžných kontrol, mimořádných kontrol a ustanovení o spolupráci s různými úřady. Na základě plánu se pravidelně vypracovávají programy, v kterých by mělo být zahrnuta frekvence kontrol na základě systematického posuzování rizik 1 – 3 roky a typy/kategorie zařízení. V inspekčním plánu je registr zařízení a v inspekčním programu jsou již vybraná konkrétní zařízení a k nim je přiřazena četnost kontrol.

Konference TFS, NCP kontaktní osoby a konference k prosazovacím dnům **III – Jitka Jenšovská, Jana Samková**

Jako obvykle první částí konference bylo dopolední pracovní setkání kontaktních osob pro TFS jednotlivých členských států. Na programu bylo několik důležitých témat, jako například role producentů, překupníků a obchodníků s odpady v případech repatriace odpadu do země původu při prokázání nepovolené nebo nelegální přepravy nebo vývozu a dovozu odpadů. Hlavní část konference oficiálně zahájil ministr životního prostředí lord Taylor of Holbeach. Dále si účastníci vyslechli informace o projektech,

kteře probíhají v současné době ve většině členských států (Projekt spolupráce státních zástupců a veřejných žalobců pro problematiku trestných činů v oblasti životního prostředí, Prosazovací Akce III, Projekt zaměřený na nakládání s odpady v zařazeních pro sběr a využívání odpadů, Projekt „Dělání správných věcí“).

Následovalo několik workshopů (Přehled policejních případů, Export odpadů z elektrických a elektronických zařízení do třetích zemí, diskuse nad podmínkami, při kterých určité druhy odpadů přestávají být odpadem, Studie z případů z inspekční praxe, Diskuse na téma „připustné míry kontaminace některých odpadů cizími příměsemi“, Problematika recyklace vraků velkých námořních lodí), na kterých si jednotliví účastníci vyměnili praktické poznatky a zkušenosti z vlastní praxe a obecného prosazování nařízení o přepravě odpadů.

V závěru konference shlédli účastníci dokumentární film, který velmi výstižně ukazoval způsoby „recyklace a získávání drahých kovů z elektronických zařízení“ v Ghaně.

Cílem konference bylo posílit účinné prosazování nařízení o přepravě odpadů v členských státech, výměna názorů na nová kritéria pro posuzování odpadů, které přestaly být odpady (železný a hliníkový kovový šrot), výměna a sdílení praktických zkušeností, rozšiřování mezinárodní spolupráce mezi orgány odpovědnými za prosazování zákonů na ochranu životního prostředí, spolupráce se třetími zeměmi a s mezinárodními organizacemi.

Informace o workshopu v rámci projektu prosazovací akce III a „Dělání správných věcí“ – RNDr. Jenšovská

Byl vytvořen návrh Manuálu (Guidance Book), pomocí něhož by v budoucnu měly být jednotným a srovnatelným způsobem plánovány, hodnoceny a „reportovány“ kontroly a inspekční šetření zaměřené na problematiku přeshraniční přepravy odpadů a vývozu/dovozu odpadů ve vztahu k zemím mimo Evropskou Unii. Jednotlivé kroky, které předcházejí vlastním kontrolám, jako určení priorit, strategických cílů a termínů, do kdy je potřeba stanovených cílů v potřebném rozsahu dosáhnout, byly do detailu probírány v pracovních skupinách. Velkou pozornost věnovali účastníci workshopu analýze rizik, která by měla vždy být prvním krokem při tvorbě plánu kontrol. Dále účastníci poměrně dlouho a složitě debatovali nad doporučením zpřístupnit plán kontrol inspekčního orgánu veřejnosti. Názory na tuto otázku se diametrálně lišily, v důsledku čehož bude v Manuálu tato pasáž ještě upravena.

Druhý workshop pořádala Skotská agentura životního prostředí (SEPA) ve spolupráci s agenturou Jakobs, která se specializuje na pořádání kursů a seminářů komunikačních dovedností (facilitators). Projekt „Enforcement Action III“ je už třetím pokračováním, navazuje na předešlé 2 etapy a volně navazuje na projekty zaměřené na kontrolu nakládání s odpady před jejich transportem z velkých námořních přístavů („Sea project“) a na „Verifikační projekt“, který byl zaměřen na kontrolu přepravy a vývozu/dovozu tzv. „notifikovaných“ odpadů. Účastníci obdrželi aktualizovanou verzi tzv. „Waste(s)Watch“, což je praktická pomůcka pro kontrolní orgány provádějící v praxi kontrolu přeshraniční přepravy odpadů. Formát pomůcky je prakticky „kapesní“, obsahuje několik částí, z nichž první popisuje a na fotografii ukazuje většinu druhů odpadů, jejich zařazení podle kódu Basilejské úmluvy, zařazení podle evropského katalogu odpadů a zařazení podle celního sazebníku. Názvy odpadů jsou uvedeny v jazyce anglickém, holandském, německém, francouzském, španělském a

polském. Další části pomůcky obsahují legislativní rámec pro zařazování odpadů a nakládání s nimi, dále několikajazyčný popis odpadů, výčet (a vzory) dokladů nutných pro transport určitého druhu odpadu a názvy příslušných orgánů pro přeshraniční přepravu odpadů včetně adresy a telefonického spojení. Zástupci Holandska, Finska a Polska ve svých prezentacích na praktických příkladech ukázali, jakým způsobem se v jejich zemích provádějí kontroly přepravy odpadů, z jakých zdrojů čerpají potřebné informace a s kterými dalšími kontrolními orgány na národní a mezinárodní úrovni spolupracují.

Projekt o skládkách – Vojtěch Hamerník

V rámci tohoto setkání byly byly prezentovány a vyhodnoceny dosavadní poznatky ze společných kontrol v Rumunsku a Slovinsku. Tyto byly dále promítnuty do vyladování “Inspekčního rádce pro kontroly na skládkách” – “Inspection guidance book for Landfill inspection”.

Široce byla diskutována základní kritéria pro přijetí odpadu na skládkách, respektive legislativní rámec a praxe v jednotlivých členských státech.

Následovala návštěva bývalé základny amerických vojsk Soesterberg, která je v současnosti již opuštěná a je začleňována do okolní infrastruktury. Zde proběhla prezentace holandských inspektorů a systému jejich práce – kontrol skládek.

Následovalo podrobné seznámení se skládkovým komplexem společnosti SMINK u Amersfoortu.

Ve skládkovém komplexu se nacházela kompostárna, třídící linka stavebního odpadu, čistírna odpadních vod, kogenerační jednotky, linka k vymývání kontaminovaných zemín, skládka nebezpečného odpadu, skládka ostatního odpadu. Krom různých specialit, díky nimž je každá skládka jedinečná, stojí na tomto místě zmínit v ČR poměrně neuvěřitelnou skutečnost, že bylo pro příští rok provozovatelem vážně uvažováno o uzavření vlastní skládky ostatního odpadu, jelikož se ho již nedostávalo. V Holandsku je veškerý spalitelný odpad spalován či upravován. Jsou též stanoveny přísné limitní energetické hodnoty pro odpad, který může být na skládky ukládán, to vše má za následek, že odpadu končícího na skládkách je velmi málo.